

C/2024/1048

9.2.2024

Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Unijne ramy antykorupcyjne

(C/2024/1048)

Sprawozdawca generalny:	Jean-Luc VANRAES (BE/Renew Europe), radny gminy Uccle
Dokument źródłowy:	Wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zwalczania korupcji, zastępującej decyzję ramową Rady 2003/568/WSiSW oraz Konwencję w sprawie zwalczania korupcji urzędników Wspólnot Europejskich i urzędników państw członkowskich Unii Europejskiej oraz zmieniającej dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371 COM(2023) 234 final Wspólny komunikat do Parlamentu Europejskiego, Rady i Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie zwalczania korupcji JOIN(2023) 12 final

I. ZALECANE POPRAWKI

COM(2023) 234 final

Poprawka 1

Motyw 24

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>Posłowie do parlamentu i inni urzędnicy publiczni mogą być objęci immunitetem w zakresie postępowania przygotowawczego lub ścigania przestępstw lub ochroną prawną przed nimi, co pomaga wzmocnić ich niezależność w drodze ochrony przed nieuzasadnionymi skargami, zwłaszcza w odniesieniu do opinii wyrażonych lub głosów oddanych w trakcie pełnienia funkcji. Takie immunitety mogą jednak utrudniać skuteczne prowadzenie postępowań przygotowawczych i sądowych w sprawie przestępstw korupcyjnych, w tym utrudniać wykrywanie i prowadzenie postępowań przygotowawczych i sądowych w sprawie innych osób, którym nie przysługuje immunitet, a które mogły uczestniczyć w przestępstwie. Ponadto, stosowanie immunitetu w sytuacji, gdy brak jest stosownych procedur uchylania go w przypadkach, gdy istnieją podstawy, by podejrzewać udział w przestępstwach, podważa ponadto wiarygodność instytucji publicznych. Potrzebna jest zatem odpowiednia równowaga między, z jednej strony, wszelkimi immunitetami lub przywilejami jurysdykcyjnymi przysługującymi urzędnikom publicznym w zakresie działań podejmowanych w trakcie sprawowania przez nich funkcji, a z drugiej strony – możliwością skutecznego prowadzenia postępowań przygotowawczych dotyczących przestępstw korupcyjnych, ścigania tych przestępstw i orzekania w ich sprawie.</p>	<p>Posłowie do parlamentu i inni urzędnicy publiczni mogą być objęci immunitetem w zakresie postępowania przygotowawczego lub ścigania przestępstw lub ochroną prawną przed nimi, co pomaga wzmocnić ich niezależność w drodze ochrony przed nieuzasadnionymi skargami, zwłaszcza w odniesieniu do opinii wyrażonych lub głosów oddanych w trakcie pełnienia funkcji. Takie immunitety mogą jednak utrudniać skuteczne prowadzenie postępowań przygotowawczych i sądowych w sprawie przestępstw korupcyjnych, w tym utrudniać wykrywanie i prowadzenie postępowań przygotowawczych i sądowych w sprawie innych osób, którym nie przysługuje immunitet, a które mogły uczestniczyć w przestępstwie. Ponadto, stosowanie immunitetu w sytuacji, gdy brak jest stosownych procedur uchylania go w przypadkach, gdy istnieją podstawy, by podejrzewać udział w przestępstwach, podważa ponadto wiarygodność instytucji publicznych. Potrzebna jest zatem odpowiednia równowaga między, z jednej strony, wszelkimi immunitetami lub przywilejami jurysdykcyjnymi przysługującymi urzędnikom publicznym w zakresie działań podejmowanych w trakcie sprawowania przez nich funkcji, a z drugiej strony – możliwością skutecznego prowadzenia postępowań przygotowawczych dotyczących przestępstw korupcyjnych, ścigania tych przestępstw i orzekania w ich sprawie, gdy i w zakresie, w jakim jest to zgodne z systemem prawnym i konstytucyjnym danego państwa członkowskiego.</p>

Uzasadnienie

Takie uregulowania muszą zawsze być zgodne ze strukturami politycznymi i konstytucyjnymi państw członkowskich.

Poprawka 2

Motyw 33

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>Zasadnicze znaczenie dla zwalczania korupcji ma sprawna wymiana informacji między właściwymi organami odpowiedzialnymi za zapobieganie przestępstwom korupcyjnym, ich wykrywanie, prowadzenie w ich sprawie postępowań przygotowawczych lub ich ściganie. Państwa członkowskie powinny zadbać o skuteczną i terminową wymianę informacji zgodnie z prawem krajowym i prawem Unii. Niniejsza dyrektywa, której celem jest określenie wspólnych definicji przestępstw korupcyjnych, powinna służyć jako punkt odniesienia względem wymiany informacji i współpracy między właściwymi organami krajowymi na podstawie dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) XX/2023⁵², (UE) 2019/1153⁵³, (UE) 2016/681⁵⁴, rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1240⁵⁵, (UE) 2018/1862⁵⁶ i (UE) 603/2013⁵⁷ oraz decyzji Rady nr 2008/633/WSiSW⁵⁸.</p>	<p>Zasadnicze znaczenie dla zwalczania korupcji ma sprawna wymiana informacji między właściwymi organami odpowiedzialnymi za zapobieganie przestępstwom korupcyjnym, ich wykrywanie, prowadzenie w ich sprawie postępowań przygotowawczych lub ich ściganie. Państwa członkowskie powinny zadbać o skuteczną i terminową wymianę informacji między właściwymi organami federalnymi, krajowymi, regionalnymi i lokalnymi w danym państwie członkowskim, a także między tymi organami a organami innych państw członkowskich, zgodnie z prawem krajowym i prawem Unii. Niniejsza dyrektywa, której celem jest określenie wspólnych definicji przestępstw korupcyjnych, powinna służyć jako punkt odniesienia względem wymiany informacji i współpracy między właściwymi organami krajowymi na podstawie dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) XX/2023⁵², (UE) 2019/1153⁵³, (UE) 2016/681⁵⁴, rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1240⁵⁵, (UE) 2018/1862⁵⁶ i (UE) 603/2013⁵⁷ oraz decyzji Rady nr 2008/633/WSiSW⁵⁸.</p>

Uzasadnienie

Zintegrowane podejście do walki z korupcją wymaga sprawnego przepływu informacji nie tylko między państwami członkowskimi, ale również w obrębie państw członkowskich, w których odpowiednie uprawnienia powierzono władzom regionalnym lub lokalnym, a także między takimi władzami różnych państw członkowskich na szczeblu niższym niż krajowy, zwłaszcza w przypadku korupcji transgranicznej.

Poprawka 3

Artykuł 2

Definicje

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>Do celów niniejszej dyrektywy stosuje się następujące definicje:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. „zapobieganie korupcji” obejmuje wykrywanie i eliminowanie – poprzez opracowanie i wdrożenie systemu odpowiednich środków – przyczyn korupcji i warunków jej sprzyjających, a także odstraszenie od działań związanych z korupcją; 2. „mienie” obejmuje środki pieniężne lub wszelkiego rodzaju aktywa materialne lub niematerialne, ruchome lub nieruchome, oraz dokumenty lub instrumenty prawne w jakiegokolwiek formie, włącznie z elektroniczną lub cyfrową, zaświadczone o prawie własności lub innych prawach do tych aktywów; 	<p>Do celów niniejszej dyrektywy stosuje się następujące definicje:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) „zapobieganie korupcji” obejmuje wykrywanie i eliminowanie – poprzez opracowanie i wdrożenie systemu odpowiednich środków – przyczyn korupcji i warunków jej sprzyjających, a także odstraszenie od działań związanych z korupcją; 2) „mienie” obejmuje środki pieniężne lub wszelkiego rodzaju aktywa materialne lub niematerialne, ruchome lub nieruchome, oraz dokumenty lub instrumenty prawne w jakiegokolwiek formie, włącznie z elektroniczną lub cyfrową, zaświadczone o prawie własności lub innych prawach do tych aktywów;

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>3. „urzędnik publiczny” oznacza:</p> <p>a) urzędnika unijnego lub krajowego urzędnika państwa członkowskiego lub państwa trzeciego;</p> <p>b) każdą inną osobę wyznaczoną do pełnienia funkcji publicznej i pełniącą tę funkcję w państwach członkowskich lub państwach trzecich na rzecz międzynarodowej organizacji lub międzynarodowego sądu;</p> <p>4. „urzędnik unijny” oznacza osobę, która jest:</p> <p>a) członkiem instytucji, organu lub jednostki organizacyjnej Unii lub członkiem personelu tych organów;</p> <p>b) urzędnikiem lub innym pracownikiem zatrudnionym przez Unię na podstawie umowy w rozumieniu regulaminu pracowniczego urzędników Unii Europejskiej lub warunków zatrudnienia innych pracowników Unii Europejskiej określonych w rozporządzeniu Rady (EWG, Euratom, EWWiS) nr 259/68 („regulamin pracowniczy”);</p> <p>c) pracownikiem oddelegowanym do Unii przez państwo członkowskie lub organ publiczny lub prywatny, pełniącym funkcje równoważne funkcjom pełnionym przez urzędników lub innych pracowników unijnych;</p>	<p>3) „urzędnik publiczny” oznacza:</p> <p>a) urzędnika unijnego lub krajowego urzędnika państwa członkowskiego lub państwa trzeciego, niezależnie od tego, czy został on powołany czy wybrany, czy pełni tę funkcję przez czas określony czy nieokreślony, za wynagrodzeniem czy nieodpłatnie;</p> <p>b) każdą inną osobę wyznaczoną do pełnienia funkcji publicznej i pełniącą tę funkcję w państwie członkowskim lub w państwie trzecim, której powierzono władzę publiczną lub która podlega kontroli lub nadzorowi organów publicznych;</p> <p>c) każdą osobę pracującą w przedsiębiorstwach będących własnością państwa, władz regionalnych lub lokalnych lub w fundacjach zarządzających aktywami i w prywatnych przedsiębiorstwach pełniących funkcje publiczne;</p> <p>d) każdą inną osobę wyznaczoną do pełnienia funkcji publicznej i pełniącą tę funkcję w międzynarodowej organizacji lub międzynarodowym sądzie;</p> <p>4) „urzędnik unijny” oznacza osobę, która jest:</p> <p>a) członkiem instytucji, organu lub jednostki organizacyjnej Unii lub członkiem personelu tych organów;</p> <p>b) urzędnikiem lub innym pracownikiem zatrudnionym przez Unię na podstawie umowy w rozumieniu regulaminu pracowniczego urzędników Unii Europejskiej lub warunków zatrudnienia innych pracowników Unii Europejskiej określonych w rozporządzeniu Rady (EWG, Euratom, EWWiS) nr 259/68 („regulamin pracowniczy”);</p> <p>c) pracownikiem oddelegowanym do Unii przez państwo członkowskie lub organ publiczny lub prywatny, pełniącym funkcje równoważne funkcjom pełnionym przez urzędników lub innych pracowników unijnych;</p>
<p>5. „urzędnik krajowy” oznacza każdą osobę pełniącą funkcję wykonawczą, administracyjną lub sądową na szczeblu krajowym, regionalnym lub lokalnym, niezależnie od tego, czy została ona powołana czy wybrana, czy pełni tę funkcję przez czas określony czy nieokreślony, za wynagrodzeniem czy nieodpłatnie i niezależnie od stażu pracy danej osoby. Do celów niniejszej dyrektywy każdą osobę pełniącą funkcje ustawodawcze na szczeblu krajowym, regionalnym lub lokalnym uznaje się za urzędnika krajowego;</p>	<p>5) „urzędnik krajowy” oznacza każdą osobę pełniącą funkcję wykonawczą, administracyjną lub sądową na szczeblu krajowym, regionalnym lub lokalnym, niezależnie od tego, czy została ona powołana czy wybrana, czy pełni tę funkcję przez czas określony czy nieokreślony, za wynagrodzeniem czy nieodpłatnie i niezależnie od stażu pracy danej osoby. Do celów niniejszej dyrektywy każdą osobę pełniącą funkcje ustawodawcze na szczeblu krajowym, regionalnym lub lokalnym uznaje się za urzędnika krajowego;</p>

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>6. „naruszenie obowiązku” obejmuje co najmniej każde niełojalne zachowanie, stanowiące naruszenie obowiązku ustawowego lub, w zależności od przypadku, naruszenie zawodowych zasad lub nakazów, które mają zastosowanie w działalności osoby, która pełni jakąkolwiek funkcję kierowniczą w podmiocie działającym w sektorze prywatnym lub w tym podmiocie pracuje;</p> <p>7. „osoba prawna” oznacza każdy podmiot mający osobowość prawną na mocy właściwego prawa krajowego, z wyjątkiem państw lub organów publicznych sprawujących władzę państwową oraz publicznych organizacji międzynarodowych;</p> <p>8. „urzędnicy wysokiego szczebla” to szefowie państw, szefowie i członkowie rządów centralnych i regionalnych, a także inne osoby mianowane na stanowiska polityczne wysokiego szczebla, takie jak ministrowie i wiceministrowie, sekretarze stanu, szefowie i członkowie gabinetu ministra oraz politycy wyższego szczebla, a także członkowie izb parlamentarnych, członkowie sądów najwyższych, takich jak sąd konstytucyjny i sąd najwyższy, oraz członkowie najwyższych organów kontroli.</p>	<p>6) „naruszenie obowiązku” obejmuje co najmniej każde niełojalne zachowanie, stanowiące naruszenie obowiązku ustawowego lub, w zależności od przypadku, naruszenie zawodowych zasad lub nakazów, które mają zastosowanie w działalności osoby, która pełni jakąkolwiek funkcję kierowniczą w podmiocie działającym w sektorze prywatnym lub w tym podmiocie pracuje;</p> <p>7) „osoba prawna” oznacza każdy podmiot mający osobowość prawną na mocy właściwego prawa krajowego, z wyjątkiem państw lub organów publicznych sprawujących władzę państwową oraz publicznych organizacji międzynarodowych;</p> <p>8) „urzędnicy wysokiego szczebla” to szefowie państw, szefowie i członkowie rządów centralnych i regionalnych, a także inne osoby mianowane na stanowiska polityczne wysokiego szczebla, takie jak ministrowie i wiceministrowie, sekretarze stanu, szefowie i członkowie gabinetu ministra oraz politycy wyższego szczebla, a także członkowie izb parlamentarnych, członkowie sądów najwyższych, takich jak sąd konstytucyjny i sąd najwyższy, oraz członkowie najwyższych organów kontroli.</p>

Uzasadnienie

Poprawka dostosowuje definicję do motywu 9 wniosku.

Poprawka 4

Artykuł 5

Zasoby

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>Państwa członkowskie przyjmują środki niezbędne do zapewnienia, aby organom krajowym właściwym do wykrywania przestępstw, o których mowa w niniejszej dyrektywie, a także do prowadzenia postępowań przygotowawczych lub sądowych w sprawie tych przestępstw, bądź do orzekania w ich sprawie, stale zapewniano odpowiednio liczny wykwalifikowany personel oraz zasoby finansowe, techniczne i technologiczne niezbędne do skutecznego wykonywania funkcji związanych z wdrażaniem niniejszej dyrektywy.</p>	<p>Państwa członkowskie przyjmują środki niezbędne do zapewnienia, aby organom krajowym, regionalnym i lokalnym właściwym do wykrywania przestępstw, o których mowa w niniejszej dyrektywie, a także do prowadzenia postępowań przygotowawczych lub sądowych w sprawie tych przestępstw, bądź do orzekania w ich sprawie, stale zapewniano odpowiednio liczny wykwalifikowany personel oraz zasoby finansowe, techniczne i technologiczne niezbędne do skutecznego wykonywania funkcji związanych z wdrażaniem niniejszej dyrektywy</p>

Uzasadnienie

Poprawka ma na celu odzwierciedlenie faktu, że w niektórych państwach członkowskich uprawnienia, o których tu mowa, zostały przekazane poziomowi sprawowania rządów na szczeblu niższym niż krajowy.

Poprawka 5

Artykuł 7

Łapownictwo w sektorze publicznym

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>Państwa członkowskie przyjmują środki niezbędne do zapewnienia, aby następujące czyny podlegały karze jako przestępstwa, jeżeli popełniono je umyślnie:</p> <p>a) wręczenie urzędnikowi publicznemu, bezpośrednio lub przez pośrednika, korzyści jakiegokolwiek rodzaju przeznaczonej dla tego urzędnika lub dla osoby trzeciej, dokonane po to, aby dany urzędnik publiczny podjął działania lub wstrzymał się od działań, które leżą w zakresie jego obowiązków lub dokonywane są w ramach pełnionej przez niego funkcji, a także obietnica lub propozycja wręczenia takich korzyści (łapownictwo czynne);</p> <p>b) żądanie lub uzyskanie przez urzędnika publicznego, bezpośrednio lub przez pośrednika, korzyści jakiegokolwiek rodzaju lub obietnicy takiej korzyści przeznaczonej dla tego urzędnika lub dla osoby trzeciej, dokonane po to, aby ten urzędnik publiczny podjął działania lub wstrzymał się od działań, które leżą w zakresie jego obowiązków lub dokonywane są w ramach pełnionej przez niego funkcji (łapownictwo bierne).</p>	<p>Państwa członkowskie przyjmują środki niezbędne do zapewnienia, aby następujące czyny podlegały karze jako przestępstwa:</p> <p>a) wręczenie urzędnikowi publicznemu, bezpośrednio lub przez pośrednika, korzyści jakiegokolwiek rodzaju przeznaczonej dla tego urzędnika lub dla osoby trzeciej, dokonane z zamiarem skłonienia danego urzędnika publicznego do wykonania lub wstrzymania się od wykonania swego obowiązku służbowego lub do działania w ramach wykonywania obowiązków służbowych w sposób, który jest sprzeczny z jego bądź jej obowiązkami służbowymi, a także obietnica lub propozycja wręczenia takich korzyści (łapownictwo czynne);</p> <p>b) żądanie lub uzyskanie przez urzędnika publicznego, bezpośrednio lub przez pośrednika, korzyści jakiegokolwiek rodzaju lub przyjęcie obietnicy takiej korzyści przeznaczonej dla tego urzędnika lub dla osoby trzeciej, w zamian za to, że ten urzędnik publiczny wykona lub wstrzyma się od wykonania swojego obowiązku służbowego lub będzie w ramach wykonywania obowiązków służbowych działał w sposób, który jest sprzeczny z jego bądź jej obowiązkami (łapownictwo bierne).</p>

Uzasadnienie

Poprawka ma na celu wyjaśnienie definicji pod względem językowym, biorąc pod uwagę różne wersje językowe tekstów prawnych, na których opiera się ta definicja, a mianowicie art. 3 Konwencji sporządzonej na podstawie artykułu K.3 ustęp 2 litera c) Traktatu o Unii Europejskiej w sprawie zwalczania korupcji urzędników Wspólnot Europejskich lub urzędników państw członkowskich Unii Europejskiej oraz art. 4 ust. 2 lit. a) i b) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371⁽¹⁾ w sprawie zwalczania za pośrednictwem prawa karnego nadużyć na szkodę interesów finansowych Unii.

Poprawka 6

Artykuł 8

Łapownictwo w sektorze prywatnym

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>Państwa członkowskie przyjmują środki niezbędne do zapewnienia, aby następujące czyny podlegały karze jako przestępstwa, jeżeli popełniono je umyślnie, w trakcie prowadzenia działalności gospodarczej, finansowej, biznesowej lub handlowej:</p>	<p>Państwa członkowskie przyjmują środki niezbędne do zapewnienia, aby następujące czyny podlegały karze jako przestępstwa, jeżeli popełniono je umyślnie, w trakcie prowadzenia działalności gospodarczej, finansowej, biznesowej lub handlowej:</p>

⁽¹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371 z dnia 5 lipca 2017 r. w sprawie zwalczania za pośrednictwem prawa karnego nadużyć na szkodę interesów finansowych Unii (Dz.U. L 198 z 28.7.2017, s. 29).

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>a) wręczenie, bezpośrednio lub przez pośrednika, nienależnej korzyści jakiegokolwiek rodzaju osobie, która pełni jakąkolwiek funkcję kierowniczą w podmiocie działającym w sektorze prywatnym lub w nim pracuje, przeznaczonej dla tej osoby lub dla osoby trzeciej, dokonane po to, aby dana osoba podjęła działania lub wstrzymała się od działań, czym naruszy swoje obowiązki, a także obietnica lub propozycja wręczenia takich korzyści (łapownictwo czynne);</p> <p>b) żądanie lub uzyskanie przez daną osobę, bezpośrednio lub przez pośrednika, nienależnej korzyści jakiegokolwiek rodzaju lub obietnicy takiej korzyści przeznaczonej dla tej osoby lub dla osoby trzeciej, podczas gdy dana osoba pełni jakąkolwiek funkcję kierowniczą w podmiocie działającym w sektorze prywatnym lub w nim pracuje, dokonane po to, aby dana osoba podjęła działania lub wstrzymała się od działań, czym naruszy swoje obowiązki (łapownictwo bierne).</p>	<p>a) wręczenie, bezpośrednio lub przez pośrednika, nienależnej korzyści jakiegokolwiek rodzaju osobie, która pełni jakąkolwiek funkcję kierowniczą w podmiocie działającym w sektorze prywatnym lub w nim pracuje, przeznaczonej dla tej osoby lub dla osoby trzeciej, dokonane po to, aby skłonić daną osobę, by podjęła działania, czym naruszy swoje obowiązki, lub wstrzymała się od działań, czym również naruszy swoje obowiązki, a także obietnica lub propozycja wręczenia takich korzyści (łapownictwo czynne);</p> <p>b) żądanie lub uzyskanie przez daną osobę, bezpośrednio lub przez pośrednika, nienależnej korzyści jakiegokolwiek rodzaju lub przyjęcie obietnicy takiej korzyści przeznaczonej dla tej osoby lub dla osoby trzeciej, podczas gdy dana osoba pełni jakąkolwiek funkcję kierowniczą w podmiocie działającym w sektorze prywatnym lub w nim pracuje, dokonane w zamian za to, że dana osoba podejmie działania, czym naruszy swoje obowiązki, lub wstrzyma się od działań, czym również naruszy swoje obowiązki (łapownictwo bierne).</p>

Uzasadnienie

Poprawka ma na celu wyjaśnienie definicji pod względem językowym, biorąc pod uwagę różne wersje językowe tekstu prawnego, na którym opiera się ta definicja, a mianowicie decyzji ramowej Rady 2003/568/WSiSW z dnia 22 lipca 2003 r. w sprawie zwalczania korupcji w sektorze prywatnym ⁽²⁾.

Poprawka 7

Artykuł 15a (NOWY)

Zakaz ułaskawienia i amnestii

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
	<p>Zgodnie z zasadą pomocniczości państwa członkowskie przyjmują niezbędne środki w celu zapewnienia jasnych definicji ułaskawienia, amnestii i aktów łaski w odniesieniu do przestępstw, o których mowa w niniejszej dyrektywie, a państwa członkowskie określają mechanizmy i okoliczności regulujące ich stosowanie.</p>

Uzasadnienie

Zgodnie z zasadą pomocniczości określenie ich stosowania leży w gestii państw członkowskich.

Poprawka 8

Artykuł 19

Przywileje lub immunitet w zakresie postępowania przygotowawczego i ścigania przestępstw korupcyjnych

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>Państwa członkowskie przyjmują środki niezbędne do zapewnienia, aby w odniesieniu do przestępstw, o których mowa w niniejszej dyrektywie, możliwe było uchylenie przywilejów lub immunitetów – przyznanych urzędnikom krajowym w zakresie postępowania przygotowawczego i ścigania przestępstw – w drodze obiektywnego, bezstronnego, skutecznego i przejrzystego procesu ustanowionego wcześniej przepisami prawa, opartego na jasnych kryteriach i kończącego się w rozsądnym terminie.</p>	<p>Państwa członkowskie, o ile jest to zgodne z ich systemem prawnym i zasadami konstytucyjnymi, przyjmują środki niezbędne do zapewnienia, aby w odniesieniu do przestępstw, o których mowa w niniejszej dyrektywie, możliwe było uchylenie przywilejów lub immunitetów – przyznanych urzędnikom krajowym w zakresie postępowania przygotowawczego i ścigania przestępstw – w drodze obiektywnego, bezstronnego, skutecznego i przejrzystego procesu ustanowionego wcześniej przepisami prawa, opartego na jasnych kryteriach i kończącego się w rozsądnym terminie.</p>

⁽²⁾ Dz.U. L 192 z 31.7.2003, s. 54.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 4 ust. 2 TUE takie uregulowania muszą zawsze być zgodne ze strukturami politycznymi i konstytucyjnymi państw członkowskich.

II. ZALECENIA POLITYCZNE

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW (KR),

1. Podkreśla, że walka z korupcją ma zasadnicze znaczenie dla zagwarantowania praworządności. Ostrzega, że według najnowszego specjalnego badania Eurobarometr⁽³⁾ dotyczącego korupcji, prawie trzy czwarte Europejczyków (74 %) uważa, że w ich kraju występuje korupcja w krajowych instytucjach publicznych, a 73 % Europejczyków uważa, że istnieje korupcja w lokalnych lub regionalnych instytucjach publicznych w ich kraju.
2. Wzywa do zajęcia się tym zagrożeniem na wszystkich szczeblach sprawowania rządów – lokalnym, regionalnym, krajowym i unijnym – ponieważ obywatele oczekują od urzędników publicznych wysokich standardów uczciwości. Ostrzega, że przypadki korupcji na szczeblu UE poważnie podważają publiczne zaufanie do instytucji UE.
3. Podkreśla, że przystępując do Unii Europejskiej, każde państwo członkowskie podjęło zobowiązanie w tym zakresie. Dobrze funkcjonujące i stabilne instytucje demokratyczne i niezależne sądownictwo, poszanowanie praw człowieka oraz walka z korupcją i przestępczością zorganizowaną są bowiem warunkami wstępnymi i stanowią część wymogów dotyczących praworządności określonych w kryteriach kopenhaskich, na podstawie których mierzy się gotowość wszystkich krajów kandydujących do UE.
4. Przypomina, że korupcja stanowi poważne zagrożenie dla sprawowania rządów na szczeblu lokalnym i regionalnym oraz demokracji w Europie, a walka z korupcją ma kluczowe znaczenie dla ochrony europejskich wartości demokratycznych, a także dla ochrony prawidłowego funkcjonowania i wzrostu jednolitego rynku europejskiego.
5. Zwraca uwagę, że osoby mieszkające w regionach o wyższym poziomie korupcji – gdy pozostałe okoliczności są podobne – zgłaszają średnio niższe zadowolenie z życia. Dostrzega znaczący wpływ korupcji na słabiej rozwinięte regiony, co utrudnia im osiągnięcie postępów i pogłębia nierówności. Podkreśla potrzebę ukierunkowanych inicjatyw antykorupcyjnych w tych regionach w celu promowania rozwoju społecznego i gospodarczego.
6. Popiera ogólny cel dyrektywy antykorupcyjnej zaproponowanej przez Komisję Europejską, jakim jest harmonizacja odpowiednich przepisów we wszystkich państwach członkowskich. Wniosek właściwie odzwierciedla art. 83 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, który kwalifikuje korupcję jako europrzestępstwo, czyli szczególnie poważną przestępczość o wymiarze transgranicznym. W takim przypadku UE może w pewnych okolicznościach przyjąć minimalne normy w tej dziedzinie. Transgraniczny wymiar korupcji i poważne rozbieżności w zakresie prawa karnego państw członkowskich wymagają ściślejszej koordynacji i określenia wspólnych norm w całej UE. Jednocześnie przyznaje, że pełne wdrożenie dyrektywy do krajowego prawa karnego będzie trudnym i długotrwałym procesem.
7. Uważa, że z uwagi na fakt, iż korupcja podważa demokrację europejską i uczciwość wyborów na wszystkich szczeblach sprawowania rządów, należy z zadowoleniem przyjąć proponowaną w dyrektywie dodatkową sankcję w postaci pozbawienia prawa do kandydowania w wyborach na podstawie wspólnej definicji korupcji w całej UE. Jest to tym bardziej zasadne, że wniosek wymaga jedynie, aby ustawodawca krajowy przewidział możliwość stosowania tych dodatkowych lub alternatywnych sankcji i środków wymienionych w art. 15 ust. 4.
8. Jest przekonany, że ze względu na ponadnarodowy wymiar korupcji i jej rosnący związek z transgraniczną przestępczością zorganizowaną, a także biorąc pod uwagę już istniejące prawodawstwo unijne, działanie na szczeblu UE jest bardziej odpowiednie niż działanie podejmowane indywidualnie przez państwa członkowskie. W związku z tym wniosek wydaje się zgodny z zasadą pomocniczości. Ponadto jest on zgodny z zasadą proporcjonalności, ponieważ ogranicza się do tego, co jest konieczne i proporcjonalne, by skutecznie zapobiegać korupcji i ją zwalczać, oraz by wdrażać międzynarodowe zobowiązania i normy. Ponadto, ponieważ wniosek ma formę dyrektywy, pozostawia państwom członkowskim wystarczającą swobodę w jego wdrażaniu.

⁽³⁾ Citizens' attitudes towards corruption in the EU in 2023 – July 2023 – Eurobarometer survey (<https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2658>).

9. Podkreśla, że na szczeblu międzynarodowym, europejskim i krajowym istnieją już kompleksowe instrumenty zwalczania korupcji, ale ich skuteczność nadal ograniczają luki we wdrażaniu i egzekwowaniu przepisów oraz przeszkody we współpracy i to tu potrzebne są większe wysiłki.

10. Podkreśla znaczenie terminowego wdrożenia dyrektywy w sprawie sprawozdawczości przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju (CSRD) (*) do systemów prawnych państw członkowskich. Jest to szczególnie ważne, jeśli chodzi o wymóg ujawniania przez przedsiębiorstwa informacji dotyczących czynników związanych z zarządzaniem, takich jak etyka biznesu i kultura korporacyjna, w tym przeciwdziałanie korupcji i łapownictwu oraz ochrona sygnalistów. Uznaje kluczową rolę programów edukacji, przekwalifikowania i podnoszenia kwalifikacji we wspieraniu wartości etycznych, uczciwości i świadomości antykorupcyjnej wśród obywateli. Wzywa do zwiększenia inwestycji w inicjatywy edukacyjne mające na celu promowanie kultury uczciwości i odpowiedzialności.

11. Popiera podejmowane wysiłki, by rozpowszechnić dobre praktyki stosowane przez wiele regionów lub organów administracji lokalnej, zwłaszcza jeśli chodzi o zamówienia publiczne, standardy przejrzystości, ujawnianie informacji majątkowych, zapobieganie konfliktom interesów i nakładanie sankcji w związku z nimi, a także kontrolę wydatków publicznych. Podkreśla w związku z tym znaczenie publicznego dostępu do dokumentów jako sposobu zwiększenia przejrzystości i rozliczalności.

12. Zwraca uwagę na ścisłą współpracę między Komitetem Regionów a Kongresem Władz Lokalnych i Regionalnych Rady Europy w zakresie zwalczania korupcji. Komitet i Kongres zorganizowały na przykład wspólną konferencję na temat roli władz lokalnych i regionalnych w zapobieganiu korupcji i promowaniu dobrych rządów.

13. Podkreśla, że Europejski kodeks postępowania dla wszystkich osób zaangażowanych w sprawowanie rządów na szczeblu lokalnym i regionalnym przyjęty przez Kongres Władz Lokalnych i Regionalnych Rady Europy jest doskonałym przykładem tego, że samorządy lokalne i regionalne oraz ich stowarzyszenia uznają walkę z korupcją za długoterminowy priorytet. Zwraca uwagę na rezolucję nr 433(2018) (†), w której Kongres zachęca władze lokalne i regionalne, by przyjęły ten kodeks lub opracowały i promowały podobny dokument.

14. Wnosi, aby KR i Kongres wspólnie upowszechniały ten kodeks i podejmowały dalsze działania z nim związane w drodze corocznego dialogu i sprawozdania z działań, które będzie skutecznym narzędziem monitorowania walki z korupcją.

15. Zaleca, by władze lokalne i regionalne przeprowadziły refleksję nad swymi istniejącymi ramami etyki i uczciwości oraz nad wykorzystaniem całego wachlarza działań i narzędzi, tak by móc skuteczniej zwalczać wszelkie potencjalnie korupcyjne praktyki i upewnić obywateli co do wysokich standardów etycznych.

16. Wzywa władze lokalne i regionalne, by inspirowały się kodeksem i wytycznymi zaproponowanymi przez Kongres oraz opracowały lub zrewidowały swe strategie antykorupcyjne i kodeksy postępowania dotyczące m.in. takich kwestii jak przejrzystość i otwarte metody zarządzania, zapobieganie konfliktom interesów i klientelizmowi poprzez prowadzenie rejestrów stanu majątkowego i innych interesów urzędników publicznych, wyraźna ochrona sygnalistów w celu wzmocnienia zgłaszania nieprawidłowości, zwalczanie nepotyzmu, kumoterstwa lub faworyzowania, zapewnianie pełnej przejrzystości procedur udzielania zamówień publicznych i zapobieganie nadużywaniu zasobów administracyjnych w kampaniach wyborczych.

17. Podkreśla, że dostosowanie do istniejącego prawa UE, przestrzeganie praworządności i reformy antykorupcyjne podejmowane w ramach procesu rozszerzenia w dużym stopniu decydują o tempie, w jakim kraje kandydujące zbliżają się do przystąpienia do UE. Władze lokalne i regionalne w krajach kandydujących powinny priorytetowo traktować własne strategie antykorupcyjne oraz promować wysokie standardy uczciwości i przejrzystości w organach publicznych, którymi zarządzają i które nadzorują.

18. Ostrzega, że wśród sektorów najbardziej narażonych na korupcję na szczeblu lokalnym są budownictwo związane z rozwojem obszarów miejskich, a także gospodarowanie odpadami, zarządzanie portami (w tym zagrożenie korupcją związaną z handlem narkotykami) i zamówienia publiczne. Potrzebne są ukierunkowane strategie antykorupcyjne dotyczące tych sektorów. Wzywa do utworzenia dostępnych i przyjaznych dla użytkownika portali internetowych w państwach członkowskich. Powinny one zawierać wyczerpujące informacje na temat zamówień publicznych, budżetów i wydatków na szczeblu lokalnym i regionalnym. To zwiększyłoby przejrzystość i umożliwiło obywatelom kontrolę wykorzystania funduszy publicznych.

(*) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2464 z dnia 14 grudnia 2022 r. w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) nr 537/2014, dyrektywy 2004/109/WE, dyrektywy 2006/43/WE oraz dyrektywy 2013/34/UE w odniesieniu do sprawozdawczości przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju (Dz.U. L 322 z 16.12.2022, s. 15).

(†) <https://rm.coe.int/european-code-of-conduct-for-all-persons-involved-in-local-and-regional/16808d3295>

19. Pochwala dotychczasowe wysiłki władz lokalnych i regionalnych na rzecz zapobiegania korupcji i budowania zaufania do demokracji i praworządności w społecznościach w całej Unii Europejskiej. Chodzi tu o działania takie jak powołanie komisji ds. uczciwości, promowanie dobrych praktyk, przejrzystości, rozliczalności, kontrola inwestycji i praktyk w zakresie zamówień publicznych, cyfryzacja procesów działań, zapewnienie uczciwych warunków konkurencji, równe egzekwowanie lokalnych przepisów i ogólna poprawa usług publicznych.
20. Pochwala inicjatywy społeczeństwa obywatelskiego, które miały również korzystny wpływ na rozliczalność administracji publicznej w odniesieniu do przejrzystości wydatków publicznych. Zachęca do aktywnego udziału organizacji społeczeństwa obywatelskiego w działaniach antykorupcyjnych, a także do wspierania współpracy między samorządami lokalnymi, społeczeństwem obywatelskim i obywatelami.
21. Apeluje o odpowiednie wynagrodzenia dla burmistrzów i radnych, w szczególności małych gmin. Należy w ten sposób uznać ich działania jako pracę na pełny etat, aby wzmocnić dobrą administrację i uczciwość w sprawowaniu rządów od najniższego poziomu.
22. Podkreśla, że należy uprościć i scentralizować deklaracje interesów i oświadczenia majątkowe, aby zmniejszyć obciążenie administracyjne osób i podmiotów zgłaszających. Przy tym dostęp do takich oświadczeń powinien wiązać się ze starannym zachowaniem równowagi między ochroną prywatności a oczekiwaniami społeczeństwa dotyczącymi przejrzystości.
23. Podkreśla znaczenie regularnych sprawozdań z działań następczych dotyczących wdrożonych kodeksów postępowania. Podkreśla także, że potrzebne są regularne szkolenia i sektorowe oceny ryzyka przeznaczone dla administracji publicznej, a także wytyczne dotyczące interakcji między sektorem publicznym i prywatnym na szczeblu lokalnym i regionalnym. Zachęca państwa członkowskie do ustanowienia znormalizowanych mechanizmów sprawozdawczych, które zapewniłyby spójność praktyk w zakresie przejrzystości w różnych sektorach. Sprawozdania z przejrzystości powinny być podawane do wiadomości publicznej i łatwo dostępne. Umożliwi to obywatelom pociąganie władz do odpowiedzialności za ich działania.
24. Wzywa, by wprowadzić zdecydowane środki zapobiegawcze, w tym poprzez towarzyszące programy informacyjne i badawcze mające na celu zwiększenie świadomości społecznej.
25. Pochwala rolę mediów w zwalczaniu korupcji. Przy tym ważne jest, by przestrzegały one zasad odpowiedzialnego dziennikarstwa i etyki, w szczególności w odniesieniu do podstawowego prawa do domniemania niewinności. Zachęca do opracowywania i wdrażania rozwiązań cyfrowych, takich jak platformy internetowe służące zgłaszaniu korupcji. To ułatwi anonimowe zgłaszanie i zwiększy świadomość społeczną na temat kwestii związanych z korupcją.
26. Zobowiązuje się odgrywać aktywną rolę w tworzeniu międzyinstytucjonalnego organu ds. etyki i opracowywaniu zasad przejrzystości mających zastosowanie do wszystkich instytucji i organów UE. Zobowiązuje się także do wspierania inicjatyw mających na celu zwiększenie odpowiedzialności i etycznego postępowania w instytucjach i organach UE. Zachęca do ustanowienia kompleksowych i jednolitych ram sprawozdawczości i przeciwdziałania naruszeniom zasad etycznych we wszystkich instytucjach UE. Zapewni to spójność i sprawiedliwość w rozwiązywaniu kwestii związanych z uczciwością.
27. Popiera pomysł, by sam dokonał przeglądu własnego kodeksu postępowania, dając przykład uczciwości i przejrzystości instytucjonalnej.
28. Wyraża głębokie zainteresowanie udziałem w pracach unijnej sieci antykorupcyjnej, ustanowionej przez Komisję Europejską, gdyż jest głęboko przekonany, że perspektywa lokalna i regionalna jest bardzo ważna w skutecznym zwalczaniu korupcji.

Bruksela, dnia 29 listopada 2023 r.

Vasco ALVES CORDEIRO

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów